

Warszawa, dnia 31 grudnia 2021 r.

Poz. 1206*)

**UCHWAŁA NR 161
RADY MINISTRÓW**

z dnia 7 grudnia 2021 r.

w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program rządowy – Udział Polski w części COSME Programu na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Programu na rzecz jednolitego rynku) w latach 2022–2028”

Na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.¹⁾) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się program wieloletni pod nazwą „Program rządowy – Udział Polski w części COSME Programu na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Programu na rzecz jednolitego rynku) w latach 2022–2028”, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Okres realizacji Programu ustala się na lata 2022–2028.

§ 3. 1. Program realizuje Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

2. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki.

§ 4. Łączne wydatki z budżetu państwa na realizację Programu wyniosą 76 076 000 zł.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1236, 1535, 1773, 1927, 1981, 2054 i 2270.

*) Ostatnia pozycja w 2021 r.

Załącznik do uchwały nr 161 Rady Ministrów
z dnia 7 grudnia 2021 r. (poz. 1206)

PROGRAM WIELOLETNI POD NAZWĄ „PROGRAM RZĄDOWY – UDZIAŁ POLSKI W CZĘŚCI COSME
PROGRAMU NA RZECZ RYNKU WEWNĘTRZNEGO, KONKURENCYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW,
W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW, DZIEDZINY ROŚLIN, ZWIERZĄT, ŻYWNOSCI I PASZY,
ORAZ STATYSTYK EUROPEJSKICH (PROGRAMU NA RZECZ JEDNOLITEGO RYNKU)
W LATACH 2022–2028”

1. Wprowadzenie

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz. Urz. UE L 153 z 03.05.2021, str. 1), zwane dalej „Programem na rzecz jednolitego rynku”, dało podstawę do funkcjonowania Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości (EEN – Enterprise Europe Network) w latach 2022–2028.

Program na rzecz jednolitego rynku łączy działania kilku istniejących dotychczas programów UE, w tym programu COSME¹⁾, a także programów dotyczących ochrony konsumentów, użytkowników końcowych usług finansowych, procesu kształtowania polityki w dziedzinie usług finansowych i w odniesieniu do łańcucha żywnościowego oraz statystyk europejskich.

Celem Programu na rzecz jednolitego rynku jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego przez wzmocnienie zarządzania rynkiem wewnętrznym, wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności mikro-, małych i średnich

¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1287/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) (2014–2020) i uchylające decyzję nr 1639/2006/WE (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 33, z późn. zm.).

przedsiębiorstw (MŚP), ulepszenie na poziomie strategicznym i operacyjnym w obszarze normalizacji, zapewnienie jednolitego i wysokiego poziomu ochrony konsumentów w całej Unii Europejskiej, wspieranie działań na rzecz zdrowia ludzi, ochrony zdrowia zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt oraz ustanowienie ram dla finansowania europejskich statystyk, stanowiących podstawę do opracowywania, monitorowania i oceny wszystkich polityk UE. Program ma wzmocnić współpracę między właściwymi organami państw członkowskich oraz między tymi organami a Komisją Europejską i agencjami zdecentralizowanymi UE.

Jednym z celów szczegółowych Programu na rzecz jednolitego rynku jest cel związany z dotychczasowym programem COSME i dotyczy on wzmocniania konkurencyjności i zrównoważoności MŚP i osiągnięcia dodatkowości na poziomie UE przez środki, które:

- zapewniają różne formy wsparcia dla MŚP, jak również klastrów i organizacji sieci biznesowych, w tym w sektorze turystyki, promując tym samym wzrost, ekspansję i tworzenie MŚP,
- ułatwiają dostęp do rynków, w tym przez internacjonalizację MŚP,
- promują przedsiębiorczość i zdobywanie umiejętności w zakresie przedsiębiorczości,
- promują korzystne otoczenie biznesowe dla MŚP, wspierają transformację cyfrową MŚP i promują nowe możliwości biznesowe dla MŚP, w tym dla przedsiębiorstw gospodarki społecznej i przedsiębiorstw o innowacyjnych modelach biznesowych,
- wspierają konkurencyjność ekosystemów i sektorów przemysłowych, jak również rozwój przemysłowych łańcuchów wartości,
- promują modernizację przemysłu, przyczyniając się do zielonej, cyfrowej i odpornej gospodarki.

Natomiast rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz. Urz. UE L 107 z 26.03.2021, str. 30), zwane dalej „Programem InvestEU”, kontynuuje zadania, przejęte z dotychczasowego programu COSME, w zakresie realizacji instrumentów finansowych UE. Głównym filarem Programu InvestEU jest Fundusz InvestEU, na podstawie którego sektorowi MŚP będą udostępniane takie instrumenty finansowe jak: pożyczki, gwarancje, regwarancje, instrumenty rynku kapitałowego czy wykup długoterminowych obligacji. Program InvestEU promuje rolę doradztwa i promocji nowych instrumentów finansowych we współpracy z lokalnymi partnerami.

Ponieważ powyższe programy unijne oraz oferowane w ich ramach instrumenty, w tym instrumenty finansowe, mogą stanowić istotne źródło rozwoju polskich przedsiębiorstw, jak również uzupełnienie wsparcia oferowanego w ramach programów krajowych i regionalnych, niezbędne jest zapewnienie szerokiej promocji tych oraz innych programów i instrumentów UE wśród przedsiębiorców oraz zachęcanie do ich wykorzystywania. W Polsce aktualnie działania punktu kontaktowego do spraw instrumentów finansowych adresowanych do przedsiębiorców w ramach inicjatyw i programów Unii Europejskiej realizuje Krajowy Punkt Kontaktowy do spraw Instrumentów Finansowych Programów Unii Europejskiej (KPK).

Dlatego też został opracowany niniejszy program wieloletni pod nazwą „Program rządowy – Udział Polski w części COSME Programu na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Programu na rzecz jednolitego rynku) w latach 2022–2028”, zwany dalej „Programem”, który stanowi program rozwoju w rozumieniu art. 15 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

Program realizuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w zakresie I. celu szczegółowego: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.

2. Cele główne i szczegółowe Programu

Program ma następujące cele główne:

- 1) zapewnienie udziału polskich podmiotów w części Programu na rzecz jednolitego rynku dotyczącej wzmocnienia konkurencyjności i zrównoważoności MŚP i osiągnięcia dodatkowości na poziomie UE, zwanej dalej „częścią COSME Programu na rzecz jednolitego rynku”;
- 2) wykorzystanie działalności punktu kontaktowego do spraw instrumentów finansowych w ramach inicjatyw i programów Unii Europejskiej dla poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw przez zwiększenie dostępu do instrumentów finansowych oferowanych w ramach programów i inicjatyw unijnych.

Cele szczegółowe to:

- 1) zapewnienie przedsiębiorcom dostępu do zintegrowanych usług oferowanych przez EEN, w tym z zakresu innowacyjności, internacjonalizacji, cyfryzacji i zielonej gospodarki;
- 2) poprawa dostępu MŚP do finansowania zewnętrznego oraz zwiększenie wykorzystywania unijnych instrumentów finansowych przez polskie instytucje finansowe i przedsiębiorców.

3. Priorytety oraz kierunki interwencji

Realizacja Programu obejmie dwie główne grupy zadań:

- 1) zapewnienie finansowania wkładu własnego polskich konsorcjów wchodzących w skład EEN, wybranych przez Komisję Europejską w drodze konkursu;
- 2) zapewnienie finansowania prowadzenia punktu kontaktowego do spraw instrumentów finansowych adresowanych do przedsiębiorców w ramach inicjatyw i programów Unii Europejskiej.

Ponadto w Programie przewidziano środki finansowe przeznaczone na sfinansowanie dodatkowych działań związanych z jego realizacją oraz z udziałem w inicjatywach podejmowanych w ramach części COSME Programu na rzecz jednolitego rynku. Do działań tych należą: kontrola ośrodków EEN przez podmioty zewnętrzne, wymiana doświadczeń, udział w spotkaniach, przygotowanie ekspertyz.

Ad 1

Europejska Sieć Przedsiębiorczości jest wieloletnim flagowym projektem Unii Europejskiej. Działa od 1 stycznia 2008 r. i została powołana w ramach Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP). Łączy w sobie dorobek dwóch poprzednio powołanych przez instytucje europejskie sieci: Euro Info Centres i Innovation Relay Centres.

Europejska Sieć Przedsiębiorczości oferuje małym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi, które mają pomóc im w pełni rozwinąć potencjał i zdolności innowacyjne. Jest także pośrednikiem umożliwiającym instytucjom Unii Europejskiej uzyskać pełniejszą orientację w potrzebach małych i średnich przedsiębiorstw.

Europejska Sieć Przedsiębiorczości świadczy usługi wsparcia dla przedsiębiorstw za pośrednictwem punktów kontaktowych zlokalizowanych w 64 krajach²⁾. Obecnie na świecie działa ponad 600 ośrodków EEN.

W Polsce w latach 2015–2020 działało 30 ośrodków EEN zgrupowanych w 4 konsorcjach, koordynowanych na szczeblu krajowym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

Ośrodki EEN są afiliowane przy regionalnych i krajowych organizacjach wspierających rozwój gospodarczy, takich jak: agencje rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności, izby przemysłowo-handlowe, agencje rozwoju regionalnego, centra wspierania przedsiębiorczości. Ośrodki EEN działają na zasadzie non profit.

Finansowanie działalności ośrodków EEN pochodzi ze środków publicznych: unijnych oraz krajowych.

Wyjątkowa wartość i możliwości EEN wypływają ze ścisłej współpracy ośrodków. Wszystkie biura mogą się komunikować, co zapewnia szybkie przekazywanie i uzyskiwanie dokładnych informacji, a także mają dostęp do wspólnych baz zawierających profile firm szukających partnerów zagranicznych.

Działalność ośrodków EEN opiera się na zasadzie „zawsze właściwych drzwi” i kolektywnego świadczenia usług dla klienta, co w praktyce oznacza nieodsyłanie klienta do innych instytucji i współpracę wielu ośrodków EEN w celu kompleksowej obsługi klienta.

W latach 2015–2020 polskie ośrodki EEN osiągnęły znaczne rezultaty w swojej działalności. Przykładowo:

- 48 778 osób wzięło udział w szkoleniach i seminariach,
- 9327 podmiotów uzyskało indywidualne usługi informacyjne i doradcze, uzyskano 1403 osiągnięcia („achievements”) w formie umów o współpracy biznesowej z partnerami zagranicznymi i usług doradczych, w wyniku których klienci uzyskali znaczące korzyści dla rozwoju swoich firm,
- 5779 przedsiębiorców uczestniczyło w spotkaniach brokerskich i misjach gospodarczych, podczas których polscy przedsiębiorcy odbyli 17 132 spotkania z potencjalnymi partnerami biznesowymi,

²⁾ EU27, Wielka Brytania, Turcja, Republika Macedonii Północnej, Czarnogóra, Serbia, Norwegia, Albania, Argentyna, Armenia, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Chile, Chiny, Egipt, Gruzja, Indie, Indonezja, Islandia, Izrael, Japonia, Jordania, Kamerun, Kanada, Korea Płd., Kosowo, Meksyk, Mołdawia, Rosja, Serbia, Singapur, Szwajcaria, Tajwan, Tunezja, Ukraina, Urugwaj i USA.

- 2 230 116 odbiorców skorzystało z usług świadczonych drogą elektroniczną (w tym z polskiej strony internetowej EEN: www.een.org.pl).

Głównym i najbardziej wymiernym rezultatem prac prowadzonych przez EEN jest uzyskanie 1403 osiągnięć („achievements”) w formie umów o współpracy biznesowej z partnerami zagranicznymi i usług doradczych, w wyniku których klienci uzyskali korzyści dla rozwoju swoich firm. Przygotowanie ilościowej analizy rezultatów wszystkich zawartych w tym okresie umów na podstawie wskaźników bilansowych beneficjentów, takich jak wzrost obrotów w wyniku zawartych umów na dostawę usług i towarów, nie jest możliwe z uwagi na tajemnicę przedsiębiorstwa. Z tego też powodu ośrodki EEN nie zostały zobligowane umową z Komisją Europejską do zbierania tak szczegółowych danych.

Rezultaty działań EEN, obejmujące kilkanaście wskaźników, podlegają ścisłemu monitoringowi prowadzonemu przez instytucję powołaną do tego celu przez Komisję Europejską. W latach 2015–2021 była to Europejska Agencja do spraw Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME – The Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises). Obecnie jest to Agencja Wykonawcza do Spraw Europejskiej Rady Innowacji i Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EISMEA – European Innovation Council and SMEs Executive Agency).

Europejska Sieć Przedsiębiorczości uczestniczy w wielu inicjatywach i przedsięwzięciach organizowanych i współorganizowanych przez Komisję Europejską. Do najważniejszych można zaliczyć Tydzień MŚP (SME Week) oraz kampanie tematyczne, m.in. umowy o wolnym handlu i działania na rzecz klimatu.

Europejska Sieć Przedsiębiorczości współpracuje z agencjami Komisji Europejskiej, takimi jak: Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (OHIM – Office for Harmonization in the Internal Market), Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (OSHA – European Agency for Safety and Health at Work EU). Ośrodki EEN współpracują również z organami polskiej administracji na szczeblu krajowym oraz regionalnym, a także z regionalnymi i lokalnymi organizacjami otoczenia biznesu.

Działalność polskich ośrodków EEN jest na bieżąco monitorowana i dobrze oceniana przez Komisję Europejską oraz EASME/EISMEA. Działalność EEN jest również bardzo dobrze postrzegana przez jej klientów³⁾. Wszystkie rodzaje usług świadczonych przez EEN otrzymały 88% ocen dobrych i bardzo dobrych.

³⁾ Client Satisfaction Survey. Report 2019 – przygotowany przez KE.

Polskie ośrodki w ocenach wypadły jeszcze lepiej, uzyskując ponad 96% ocen dobrych i bardzo dobrych dla pięciu kategorii usług, natomiast 97% klientów polskich ośrodków rekomendowałoby usługi innym przedsiębiorcom.

Od 2015 r. finansowanie działalności EEN było realizowane w ramach programu COSME, mającego na celu zwiększenie konkurencyjności i trwałości przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich. Jego szczegółowymi celami były: poprawa dostępu MŚP do finansowania w formie instrumentów kapitałowych i dłużnych; poprawa dostępu do rynków, w szczególności unijnych, ale również na poziomie globalnym; poprawa ramowych warunków konkurencyjności i trwałości przedsiębiorstw unijnych, w szczególności MŚP, w tym w sektorze turystyki, oraz krzewienie przedsiębiorczości i kultury przedsiębiorczości.

W latach 2022–2028 podstawę działalności EEN będzie stanowił Program na rzecz jednolitego rynku.

W nowym programie zadania EEN zostały poszerzone, w stosunku do dotychczasowych, o wsparcie wdrażania unijnej Strategii na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw, cyfryzację – szczególnie przez współpracę z Europejskimi Węzłami Innowacji Cyfrowej (DIHy – Digital Innovation Hubs) oraz wsparcie Komisji Europejskiej w realizacji priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu. Europejska Sieć Przedsiębiorczości będzie również odgrywała istotną rolę we wdrożeniu Planu odbudowy dla Europy, służącego naprawieniu szkód gospodarczych i społecznych, jakie wyrządziła pandemia COVID-19. W tym zakresie EEN będzie między innymi promować Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Zgodnie z art. 8 ust. 4 lit. c Programu na rzecz jednolitego rynku wsparciem finansowym w formie dotacji będą objęte działania EEN polegające na zapewnieniu unijnym MŚP zintegrowanych usług wsparcia przedsiębiorstw, w tym udzielania tym MŚP pomocy w znalezieniu partnerów biznesowych i finansowania, w szczególności z InvestEU, programu „Horyzont Europa” i programu „Cyfrowa Europa”, ułatwienia tym MŚP absorpcji innowacji, ich internacjonalizacji oraz ich zielonej i cyfrowej transformacji, udzielania im pomocy w dostępie do wiedzy fachowej w zakresie cyfryzacji, środowiska, klimatu, energii i zasobooszczędności, aby ułatwić im badanie możliwości na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich, a jednocześnie uniknąć powielania działań dzięki ścisłej koordynacji z państwami członkowskimi UE zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia, że gdy EEN jest wykorzystywana do świadczenia usług w imieniu

innych programów unijnych, w tym usług doradczych lub w zakresie budowania zdolności, usługi te mają być finansowane z tych innych programów unijnych.

Działalność EEN będzie się przyczyniać do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej i promowania kultury przedsiębiorczości. Korzystanie z usług EEN daje MŚP możliwość dostosowania swoich produktów i usług do wymogów wspólnego rynku. Umożliwia także nawiązanie współpracy z zagranicznymi przedsiębiorstwami z UE i spoza obszaru wspólnego rynku, szczególnie działającymi w krajach, które podpisały umowy o wolnym handlu z UE.

Dodatkowo EEN wspiera udział MŚP w programach ramowych oraz w konsultacjach prowadzonych na szczeblu KE.

Oczekiwane rezultaty działań podejmowanych przez polskie ośrodki EEN to:

- zwiększenie liczby MŚP, które współpracują z zagranicznymi partnerami (zarówno z krajów UE, jak i spoza tego regionu) w zakresie wymiany handlowej, technologicznej, transferu wiedzy, technologii lub partnerstwa w zakresie innowacji,
- zwiększenie poziomu wiedzy wśród polskich MŚP na temat regulacji prawa i programów UE oraz prowadzenia działalności na rynkach międzynarodowych,
- zwiększenie udziału polskich MŚP w programach ramowych UE,
- zwiększenie udziału polskich MŚP w procesach decyzyjnych i konsultacjach prowadzonych na szczeblu UE.

Zgodnie z zasadą wprowadzoną przez Program na rzecz jednolitego rynku finansowanie instytucji wchodzących w skład konsorcjów, stanowiących krajowe EEN, zostało podzielone na dwa 3,5-letnie okresy, na które zostaną przeprowadzone dwa konkursy.

Na wsparcie EEN w ramach Programu na rzecz jednolitego rynku w pierwszym okresie jej działalności (1 stycznia 2022 r.–30 czerwca 2025 r.) przewiduje się środki w wysokości ok. 164,5 mln EUR. Budżet przeznaczony na wsparcie EEN jest podzielony na poszczególne kraje na podstawie danych dotyczących liczby ludności i kosztów życia w danym kraju. O środki te będą konkurować projekty składane przez podmioty ze wszystkich krajów uczestniczących w tym programie w odpowiedzi na konkursy ogłaszane przez Komisję Europejską. Każdy z projektów będzie oceniany na podstawie jednakowych dla wszystkich wnioskodawców kryteriów.

W dniu 11 maja 2021 r. Komisja Europejska ogłosiła pierwszy konkurs w ramach części COSME Programu na rzecz jednolitego rynku. Dotyczy on działalności EEN w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2025 r. Termin zakończenia naborów wniosków w tym konkursie został wyznaczony na 11 sierpnia 2021 r.

Komisja Europejska, po dokonaniu oceny złożonych wniosków, podpisze z wybranymi wnioskodawcami umowy dotacji (SGA – Specific Grant Agreement) na pierwszy 3,5-letni okres działalności sieci EEN, tj. na lata 2022–2025. W 2024 r. zostanie ogłoszony kolejny otwarty konkurs na drugi okres działalności EEN.

Wsparcie Komisji Europejskiej dla ośrodków EEN wyniesie maksymalnie 60% kosztów kwalifikowanych, z wyjątkiem kosztów ponoszonych przez jednego z partnerów na koordynację tej sieci na poziomie kraju, które zostaną dofinansowane do 100%. Ośrodki EEN lub kraj członkowski muszą zapewnić współfinansowanie pozostałych 40% budżetu EEN.

Zakłada się, że na zapewnienie wkładu własnego (40%) będą potrzebne środki w wysokości 9 768 tys. zł rocznie.

Ostateczna kwota wsparcia na ten cel będzie mogła być określona po rozstrzygnięciu przez Komisję Europejską konkursu na działalność EEN oraz po wyborze jego polskich beneficjentów, a także ustaleniu budżetów realizowanych przez nich projektów.

Zabezpieczenie dofinansowania ze środków budżetowych działalności polskich ośrodków EEN zapewni przedsiębiorcom nieprzerwany dostęp do kompleksowych usług informacyjnych i doradczych, usług z zakresu innowacji i transferu technologii, pomocy w poszukiwaniu partnerów technologicznych i handlowych, a także przyczyni się do zwiększenia udziału MŚP w procesie decyzyjnym UE.

Ponadto w Programie przewidziano środki w wysokości 100 tys. zł rocznie na sfinansowanie dodatkowych działań związanych z jego realizacją oraz udziałem w inicjatywach podejmowanych w ramach części COSME Programu na rzecz jednolitego rynku.

W ramach dodatkowych działań związanych z realizacją Programu polskie ośrodki EEN będą podlegały kontroli PARP w celu weryfikacji prawidłowego wydatkowania dotacji celowej przyznanej na realizację Programu. W tym celu PARP wyłoni wykonawcę zewnętrznego, który przeprowadzi kontrole w wybranych przez PARP ośrodkach realizujących Program. Przewiduje się co najmniej jednokrotne skontrolowanie działalności wszystkich ośrodków EEN w okresie realizacji Programu.

W ramach dodatkowych działań PARP planuje również przygotowanie ekspertyz mających na celu pomiar efektywności i oddziaływania usług świadczonych przez EEN, a także badanie priorytetowych branż, na podstawie których zostaną przedstawione polskiemu ośrodkowi stosowne rekomendacje. Dodatkowe działania obejmują także udział w corocznych spotkaniach krajowych i konsorcjalnych ośrodków EEN.

Ad 2

Od 2015 r. działania punktu kontaktowego do spraw instrumentów finansowych adresowanych do przedsiębiorców w ramach inicjatyw i programów Unii Europejskiej realizuje KPK przy Związku Banków Polskich. Wcześniej działania punktu kontaktowego realizował Krajowy Punkt Kontaktowy do spraw Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP), powołany z inicjatywy Ministra Gospodarki w 2007 r. Zakres działalności punktu kontaktowego był następnie rozszerzany o nowe zadania zlecone przez ministra właściwego do spraw gospodarki w 2014 i 2015 r.

Punkt kontaktowy spełnia rolę centrum kompetencyjnego do spraw instrumentów finansowych programów ramowych UE, wdrażanych przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) i Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI). Aktywność ośrodka koncentruje się zarówno na wsparciu instytucji finansowych (banków, ale również spółek leasingowych, faktoringowych, funduszy pożyczkowych, funduszy poręczeniowych, inwestorów rynku kapitałowego) w pozyskiwaniu gwarancji i instrumentów podziału ryzyka w ramach programów ramowych, jak również polskich przedsiębiorców w dostępie do oferty instrumentów finansowych UE w Polsce.

Dotychczas KPK wspierał wyżej wymienione instytucje i przedsiębiorców w pozyskiwaniu finansowania z następujących programów ramowych UE:

- Programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) (2014–2020),
- Horyzont 2020 – Programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020),
- Programu „Kreatywna Europa” (2014–2020),
- Programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI),
- Programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE),
- Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum

Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych,

- Europejskiego Funduszu Gwarancyjnego (Pan-European Guarantee Fund).

W okresie 2014–2017 KPK obsługiwał także instrumenty ze zrealizowanych programów wcześniejszej perspektywy finansowej UE (2007–2013).

W okresie 2015–2021 KPK osiągnął następujące rezultaty swojej działalności:

- zaangażowanie 204 instytucji finansowych działających na polskim rynku w udzielanie finansowania z zabezpieczeniem w formie gwarancji ze środków UE przez EFI,
- udostępnienie na polskim rynku przez Narodowych Pośredników Finansowych finansowania z gwarancjami EFI na kwotę 17 mld zł,
- kwota zawartych umów przez polskich pośredników finansowych dotyczących preferencyjnego finansowania dłużnego z wykorzystaniem instrumentów UE dla przedsiębiorców na koniec I kwartału 2021 r. wynosi 10,7 mld zł.

Powyższe efekty osiągnięto w wyniku działań informacyjnych, doradczych i szkoleniowych, prowadzonych w tym okresie przez KPK, obejmujących w szczególności:

- 680 wydarzeń dla 90 tys. uczestników,
- 250 zorganizowanych stanowisk informacyjnych,
- ponad 72 tys. udzielonych informacji i konsultacji, w tym w ramach specjalistycznych warsztatów dla instytucji finansowych,
- przygotowanie publikacji opracowań o ofercie finansowej UE dla krajowego rynku o łącznym nakładzie ponad 300 tys. egzemplarzy.

Działalność KPK przyczyniła się do tego, że Polska zajmuje wysokie 5. miejsce (na 35 państw uczestniczących) w systemie instrumentów finansowych UE, po takich wysoko rozwiniętych gospodarkach unijnych jak francuska czy włoska. KPK jest operacyjnie, kadrowo i merytorycznie przygotowany do kontynuacji misji lokalnego/krajowego punktu kontaktowego dla kolejnych instrumentów finansowych UE (tj. instrumentów programu InvestEU).

KPK podjął specjalne działania informacyjne i doradcze dla rynku w okresie pandemii COVID-19, w ramach których do współpracy zmobilizowano ponad 200 instytucji finansowych, w tym banków komercyjnych, spółdzielczych, rozwoju, funduszy pożyczkowych, funduszy gwarancyjnych, funduszy leasingowych itp. Oprócz szeregu

dedykowanych warsztatów i konsultacji dla przedsiębiorców przeprowadzono kampanie informacyjne, przygotowano polskie wersje językowe wszystkich nowych dokumentów operacyjnych, zapewniono wsparcie zarówno dużym, jak i mniejszym podmiotom zainteresowanym udziałem w programach unijnych mających na celu walkę ze skutkami pandemii COVID-19. Opracowano i uruchomiono także specjalny portal pod adresem: www.AntyCovid19.info.

Liczba polskich przedsiębiorców, którzy od wybuchu pandemii COVID-19 skorzystali z instrumentów finansowych UE, wyniosła prawie 14 tys. podmiotów gospodarczych, które uzyskały ok. 2 mld zł finansowania zabezpieczonego gwarancjami UE (COSME-COVID, InnovFin-COVID oraz EaSI – COVID).

Działalność KPK jest dobrze oceniana, zarówno przez instytucje publiczne, jak i przez rynek. Wyróżnienia otrzymane przez KPK w okresie 2015–2020 to, m.in.:

- Lider Przedsiębiorczości 2016 roku w kategorii instytucje wspierające przedsiębiorczość – nagroda przyznana przez Fundację Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- wyróżnienie dla KPK od Prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) za wspieranie BGK we wdrażaniu instrumentów finansowych programów Unii Europejskiej (2020 r.).

Ponadto KPK był też wielokrotnie zapraszany w charakterze „best practice” (przykład najlepszych praktyk) przez instytucje europejskie, w tym przez KE oraz EBI.

KPK posiada specjalistyczną wiedzę, doświadczenie branżowe oraz szerokie bezpośrednie kontakty z rynkiem finansowym zarówno krajowym, jak i europejskim. Działa na zasadzie „jednego okienka” dla wszystkich podmiotów zainteresowanych instrumentami finansowymi programów ramowych UE (np. instytucje finansowe, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy). Z uwagi na wieloletnie doświadczenie, ugruntowane relacjami ze stroną publiczną, KPK jest w stanie skutecznie promować instrumenty finansowe wśród instytucji finansowych.

W efekcie kryzysu wywołanego pandemią COVID-19, w nadchodzących latach zapotrzebowanie na usługi punktu kontaktowego do spraw instrumentów finansowych w ramach inicjatyw i programów unijnych powinno utrzymać się na niezmiennym poziomie lub wzrosnąć. Kryzys wywołany pandemią COVID-19 wpłynął negatywnie na dostęp przedsiębiorców do finansowania z zewnętrznych źródeł. Od jego początku zaostrzeniu

ulegają kryteria udzielania kredytów. W tym zakresie instytucje finansowe systematycznie zwiększają wymagania dotyczące zabezpieczeń spłaty zobowiązań finansowych, przede wszystkim kredytowych. Jednocześnie coraz więcej przedsiębiorstw nie posiada majątku wystarczającego do ustanowienia zabezpieczenia na zmienionych, bardziej restrykcyjnych zasadach. Taka sytuacja pogłębia lukę w dostępie do finansowania, szczególnie małych i średnich przedsiębiorców. Dlatego instytucje finansowe coraz częściej wyrażają zainteresowanie narzędziami podziału ryzyka ze środków publicznych, aby zaproponować polskim przedsiębiorcom dostęp do finansowania bez konieczności zwiększania wymagań dotyczących zabezpieczeń w oparciu o majątek firmy. Tym samym działalność punktu kontaktowego wypełnia lukę informacyjną o dostępnych instrumentach finansowych UE, w szczególności w odniesieniu do podmiotów, które nie mają doświadczeń w korzystaniu z programów ramowych UE.

Głównym filarem Programu InvestEU jest Fundusz InvestEU – skupi on wiele obecnie wdrażanych instrumentów finansowych UE i w perspektywie lat 2021–2027 będzie stanowił punkt wyjścia dla unijnego wsparcia inwestycyjnego, m.in. w formie pożyczek, gwarancji, regwarancji, instrumentów rynku kapitałowego czy też wykupu długoterminowych obligacji. Równolegle w Programie Horyzont Europa, w ramach Europejskiej Rady do spraw Innowacji (EIC – European Innovation Council), jest realizowane wsparcie dla przedsiębiorców również m.in. w formie instrumentów finansowych.

Program InvestEU ma komplementarny charakter do Krajowego Planu Odbudowy, który nie uwzględnia instrumentów finansowych oferujących mechanizm podziału ryzyka w celu zapewnienia przedsiębiorstwom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania.

Ze względu na przewidywany budżet i kompleksowy zakres Programu InvestEU jest wskazana koncentracja działań punktu kontaktowego na promocji i przygotowaniu instytucji finansowych oraz ostatecznych odbiorców do udziału w tym programie. Skuteczne przystąpienie polskich instytucji finansowych jest warunkiem niezbędnym, aby polscy przedsiębiorcy mogli korzystać z nowych instrumentów finansowych UE. Jednocześnie prowadzenie działań informacyjnych wśród przedsiębiorców o dostępnej ofercie EIC w postaci finansowania mieszanego, w tym instrumentów kapitałowych, może się przyczynić do zwiększenia udziału polskich przedsiębiorców w tej inicjatywie. Podobnie jeżeli chodzi o inne programy UE operujące instrumentami finansowymi, a które nie są ujęte w Programie InvestEU. Pożądane jest zapewnienie wszystkim interesariuszom – zarówno przedsiębiorcom, jak i zainteresowanym instytucjom finansowym, a także krajowym instytucjom publicznym

(np. gospodarczej administracji centralnej i samorządowej) – pełnej i zaktualizowanej informacji na temat wszystkich dostępnych instrumentów w jednym miejscu i czasie oraz prowadzenie spójnej i szerokiej akcji informacyjnej oraz promocyjnej na ten temat.

Dlatego też jest rekomendowana kontynuacja funkcjonowania punktu kontaktowego do spraw instrumentów finansowych w ramach inicjatyw i programów Unii Europejskiej oraz zapewnienia środków na sfinansowanie jego działalności w latach 2022–2028. Cel działania punktu kontaktowego będzie kontynuowany przez promowanie instrumentów finansowych oraz inspirowanie instytucji finansowych oraz przedsiębiorców do korzystania z nich. Powyższe działania powinny przyczynić się z jednej strony do składania wniosków przez polskie instytucje finansowe i pełnienia przez nie roli narodowych pośredników finansowych instrumentów unijnych, a z drugiej strony do zwiększenia liczby polskich przedsiębiorców, którzy uzyskali dostęp do nowych źródeł finansowania swojej działalności.

Punkt kontaktowy powinien posiadać pełen dostęp i sprawdzone kanały komunikacji i współpracy merytorycznej, m.in. z Narodowym Bankiem Polskim, Komisją Nadzoru Finansowego, Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a także ośrodkami monitoringu i badań rynku finansowego (biurami informacji gospodarczej, instytutami, think tankami, Europejską Federacją Bankową), Komisją Europejską w Brukseli – dyrekcjami ds. rozwoju (GROW), ds. gospodarczych i finansowych (ECFIN) czy konkurencyjności (COMP) oraz z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Warszawie.

Oczekiwane efekty działań podejmowanych przez punkt kontaktowy to:

- zapewnienie udziału polskich pośredników finansowych w instrumentach finansowych UE służących finansowaniu inwestycji infrastrukturalnych, społecznych, innowacyjności oraz rozwoju przedsiębiorstw,
- zwiększenie dostępu polskich przedsiębiorców, w tym przede wszystkim MŚP, do finansowania zewnętrznego,
- zwiększenie udziału polskich przedsiębiorców i innych podmiotów w wykorzystaniu instrumentów finansowych UE.

Powyższe działania będą przyczyniać się do realizacji przez przedsiębiorców – ostatecznych odbiorców wsparcia oferowanego w ramach instrumentów finansowych – nowych inwestycji, wspierania ich rozwoju oraz poprawy konkurencyjności, jak również stymulowania tworzenia nowych i utrzymywania istniejących miejsc pracy.

Działalność ośrodków EEN oraz KPK stanowi kompleksową, uzupełniającą się ofertę wsparcia mającą na celu zapewnienie szerokiego udziału polskich podmiotów w programach ramowych UE.

Program będzie stanowił kontynuację działań realizowanych w ramach dotychczasowego Programu COSME.

Zarówno EEN, jak i KPK osiągnęły znaczące wyniki w prowadzonej działalności i są pozytywnie oceniane przez instytucje krajowe i UE oraz przez przedsiębiorców.

Biorąc pod uwagę:

- gotowe instrumentarium stworzone przez EEN oraz KPK w latach 2015–2021 (np. strony internetowe, bazy danych, materiały informacyjne, newslettery, szkolenia internetowe),
- nakłady poniesione na promocję usług świadczonych przez EEN oraz KPK, których efektem jest znaczna rozpoznawalność tych ośrodków wśród grup docelowych (w tym MŚP),
- zdobyte przez EEN oraz KPK doświadczenie, posiadaną specjalistyczną wiedzę i szerokie kontakty z instytucjami unijnymi,

kontynuowanie dotychczasowych działań jest najbardziej efektywną ekonomicznie metodą osiągnięcia oczekiwanych rezultatów.

Poszczególne konsorcja EEN, obejmujące swoim zakresem działalności obszar kilku województw, będą zapewniać przedsiębiorcom prowadzącym działalność na określonym obszarze taki sam zakres informacji oraz dostęp do zindywidualizowanych usług, dostosowanych do ich potrzeb. Działania polskich ośrodków EEN obejmują swoim zasięgiem obszar całego kraju.

Tak samo działalność punktu kontaktowego będzie adresowana do wszystkich zainteresowanych podmiotów na terenie całego kraju.

4. Plan finansowy

Łączne nakłady z budżetu państwa na realizację Programu w latach 2022–2028 wyniosą **76 076 000 PLN** i będą przeznaczone:

- 68 376 000 PLN – na zapewnienie finansowania wkładu własnego w wysokości 40%

jednolitego rynku								
Sfinansowanie działalności punktu kontaktowego do spraw instrumentów finansowych w ramach inicjatyw i programów UE	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	7 000 000
Sfinansowanie dodatkowych działań związanych z realizacją Programu	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	700 000
Ogółem	25 520 000	25 520 000	25 520 000	25 520 000	25 520 000	25 520 000	25 520 000	178 640 000
w tym budżet państwa	10 868 000	10 868 000	10 868 000	10 868 000	10 868 000	10 868 000	10 868 000	76 076 000

5. Podstawowe założenia systemu realizacji i monitorowania

Zarządzanie i koordynację realizacji zadań Programu będzie prowadzić urząd obsługujący ministra właściwego do spraw gospodarki.

Program będzie realizować Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, która co roku będzie otrzymywała środki z budżetu państwa w części – gospodarka na podstawie umów zawieranych z ministrem właściwym do spraw gospodarki. Środki te zostaną przekazane przez PARP do:

- konsorcjów obsługujących EEN,
- punktu kontaktowego do spraw instrumentów finansowych adresowanych do przedsiębiorców w ramach inicjatyw i programów Unii Europejskiej,

a także zostaną wykorzystane na działania dodatkowe związane z realizacją Programu oraz na zadania własne PARP (pełniące rolę koordynatora jednego z konsorcjów oraz prowadzącej ośrodek EEN) – wynikające z umowy zawartej z Komisją Europejską.

Punkt kontaktowy otrzyma wsparcie na pokrycie wydatków związanych z jego funkcjonowaniem i realizowaniem jego zadań.

Konsorcja otrzymają wsparcie na pokrycie wydatków związanych z realizacją zadań w części nieobjętej finansowaniem z budżetu UE.

Podstawą prawną udzielania wsparcia będzie akt wykonawczy wydany na podstawie art. 6b ust. 11 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2020 r. poz. 299)⁴⁾.

Realizacja Programu będzie monitorowana w cyklach rocznych na podstawie sprawozdań przygotowywanych przez PARP z realizacji zawartych z ministrem właściwym do spraw gospodarki umów wykonawczych. Sprawozdawczość przygotowywana w zakresie działalności konsorcjów będzie powiązana ze sprawozdawczością przygotowywaną na potrzeby Komisji Europejskiej, wynikającą z realizacji obowiązków sprawozdawczych dotyczących części COSME Programu na rzecz jednolitego rynku.

Wnioski wynikające z procesu monitorowania będą podstawą do ewentualnych zmian i korekt Programu.

⁴⁾ Aktualnie jest to rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 20 października 2020 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej niezwiązanej z programami operacyjnymi (Dz. U. poz. 1933, z późn. zm.).